

Bacheloroppgave

VPL05 Vernepleie

Opplevelser av vernepleierens kompetanse, rolle og oppgaver i skolesystemet

Experiences of the social educator's competence, role and tasks in the school system

Maiken Engdahl

Totalt antall sider inkludert forside: 53

Molde, 18.05.2022

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none"> • ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands. • ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt. • ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt. • har alle referansene oppgitt i litteraturlisten. • ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§16 og 36.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert, jf. høgskolens regler og konsekvenser for fusk og plagiat	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht.

Personopplysningsloven skal meldes til Norsk senter for forskningsdata, NSD, for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av NSD?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Sandra Marie Weltzien

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja   nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja   nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja   nei

Dato: 18.05.22

Antall ord: 8633

Forord

*«Vernepleiefaglig kompetanse er viktig i hjemmebaserte tjenester, innenfor spesialisthelsetjenester, **i skole**, eldreomsorg, psykisk helsearbeid, rusomsorg, barnevernstjenester og flyktningetjenester for å nevne noen» (Fellesorganisasjonen 2017, s.04).*

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven vil belyse lærere/andre ansatte og skoleledelsens kjennskap til og forståelse av vernepleiere i et utvalg skoler ved bruk av kvantitativ metode og statistisk analyse. Bakgrunnen for oppgaven er forskningsprosjektet «Vernepleieren i skolen» gjennom Høgskolen i Molde der deres inntrykk fra kontakt med skolefeltet, er at det fins store variasjoner fra skole til skole i hvordan vernepleieren brukes, og lite vitenskapelig kunnskap om vernepleierens arbeid og rolle i skolen.

Oppgaven starter med *innledningen* som presenterer temaer om vernepleieren i skolen. I kapittelet *problemstilling* tar jeg for meg min problemstilling for oppgaven og årsaken til valg av denne. Det neste kapittelet er *bakgrunn og tidligere forskning*. Neste kapittel er *teori* der jeg belyser relevant teori og sentrale begreper. *Metode* er neste kapittel, og her redegjør jeg for valg av metoden kvantitativ undersøkelse i form av spørreskjema. *Resultatkapittelet* viser resultatene fra spørreundersøkelse gjort i forbindelse med forskningsgruppen. Resultatene er statistisk analysert og tar for seg påstander om vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver og er framstilt i figurer fra 1-7. Det neste kapittelet er *diskusjon*, der jeg drøfter resultatene for å forsøke å belyse min problemstilling. *Konklusjonen* gir en oppsummering av hva jeg har kommet fram til i diskusjonskapittelet. Kort oppsummert er det behov for avklaring og tydeliggjøring av vernepleierens ansvarsområder og arbeidsoppgaver blant alle tre yrkesgruppene i undersøkelsen. Det er enighet mellom lærere/andre ansatte og vernepleiere i forhold til manglende opplevd kjennskap og forståelse av vernepleieren, fordi besvarelsene viser «hverken enig eller uenig» hos både vernepleiere og lærere/andre ansatte. Skoleledelsen på den andre siden opplever å ha *høyere* forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, enn vernepleieren opplever at skoleledelsen har. I tillegg viser resultatene at vernepleiere verdsettes høyt på skolen, men at vernepleiere ikke føler seg fullt så verdsatt. Til slutt i oppgaven kommer *litteraturlisten* og *vedlegg*.

Innhold

1.0	Innledning	1
2.0	Problemstilling	2
3.0	Bakgrunn og tidligere forskning	3
3.1	Vernepleierens kompetanse	5
4.0	Teori	7
4.1	Tverrprofesjonelt samarbeid	7
4.2	Jurisdiksjon	8
4.3	Organisasjonskultur og struktur	9
5.0	Metode	10
5.1	Utvalg.....	12
5.2	Datainnsamling	12
5.3	Empiri.....	12
5.4	Etikk og personvern	13
5.5	Validitet og reliabilitet	13
5.6	Statistisk Analyse	15
6.0	Resultater	15
6.1	Verdsettelse av vernepleieren	16
6.2	Vernepleieren som kompetent	16
6.3	Avklaring av vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområde	17
6.4	Forståelse og kjennskap til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver	18
6.4.1	Vernepleier og skoleledelse	18
6.4.2	Vernepleier og lærere/andre ansatte.....	19
6.5	Forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse.....	20
6.5.1	Vernepleier og skoleledelse	20
6.5.2	Vernepleier og lærere/andre ansatte.....	21
7.0	Diskusjon	22
7.1	Behov for avklaring av vernepleieres arbeidsoppgaver og ansvarsområder.....	23
7.2	Lærere/andre ansattes påstander	24
7.3	Skoleledelsens påstander.....	27
8.0	Konklusjon	28
9.0	Litteratur	29
10.0	Vedlegg	32
10.1	Vedlegg 1 – Prosjektbeskrivelse	32

10.2	Vedlegg 2- Spørreskjema.....	35
10.2.1	Vernepleierversjon	35
10.2.2	Lærere/andre ansatte	38
10.2.3	Skoleledelse	41

1.0 Innledning

Tema for denne bacheloroppgaven er vernepleierens kompetanse, arbeidsoppgaver og rolle i skolen, og hvordan lærere/andre ansatte, skoleledelsen og vernepleiere selv rapporterer om disse områdene i et utvalg skoler. I forbindelse med fordypingspraksis i tredje studieår var jeg forskningsassistent ved forskningsprosjektet «Vernepleieren i Skolen». Prosjektet er ledet av Høgskolen i Molde. Vi er totalt 10 studenter som er medlemmer av prosjektet, der vi som studenter avslutter etter fullført studie, men prosjektet som helhet vil etter planen avsluttes innen 2027. For meg som student har deltakelsen innebåret å være forskningsassistent, skrive eksamensoppgaven «VerA 3- Utviklingsarbeid» og denne bacheloroppgaven med bakgrunn av data vi har samlet inn i prosjektgruppen (Se vedlegg 1 for prosjektbeskrivelse).

Historisk har vernepleierfaglig kompetanse endret seg. Det er nå et større søkelys på tilrettelegging for personers muligheter til selvbestemmelse og deltakelse i samfunnet, og i egen hverdag. Tidligere var det større fokus på opplæring og arbeidstilbud, og før det lå hovedfokuset på nødvendig pleie og omsorg kombinert med aktiviteter (Grimstad & Johansen 1986, Horndalen & Torp 2006, Tuntland 2011; Nordlund, Thronsen og Linde 2015). Ifølge Netland (2009) kan vernepleiere i skolen bidra med relasjonsbygging og bistå elever som har vansker med å uttrykke seg gjennom selvbestemmelse. I tillegg kan vernepleiere i skolen utføre legemiddelhåndtering, pleie, omsorg og psykisk helsearbeid, og undervise elever med generelle lærevansker (Magnus 2013). Borg og Lyng (2019) skriver at fellesorganisasjonen er glade for at flere og flere skoler ansetter personer med sosialfaglig utdanning som vernepleiere i skolen. Samtidig er det opplyst at flere skoler ikke bruker kompetansen på mest hensiktsmessig måte. Grunnen for dette er at en del skoler «bruker» vernepleiere som de «bestiller» for å «fikse» et problem for lærere eller ledelsen, men det er avgjørende å få til et godt samarbeid mellom for eksempel vernepleiere og lærere (Borg og Lyng 2019). Vernepleiere blir ofte omtalt sammen med andre sosialfaglige profesjoner som barnevernspedagoger og sosionomer, og fellesbetegnelsen er BSVér eller BSV-utdanninger. Meld. St. nr. 6 viser til at BSVére antagelig må forsøke å finne sin egen plass på skoler og trolig med noen elementer av motstand fra både andre yrkesgrupper og skoleledelse, fordi de er usikre på hva BSVére egentlig kan bidra med (Kunnskapsdepartementet 2019). Det å lære hverandres profesjoner

å kjenne er viktig og Abbot (1988) skriver at utviklingen og samhandlingen mellom ulike profesjoner og hva de faktisk gjør i sitt arbeid er det som er viktig (Almås 2018). Magnus (2010) fokuserer sterkt på vernepleierkompetansen og hvordan den kan bli brukt inn i grunnskolen. Han skriver at det vil være en styrke å ha flere profesjoner inn i skolen for å få flere og bedre perspektiver, begrep og metoder for å løse ulike oppgaver.

Vernepleiere vil kunne bidra med tilrettelegging og hjelp hos enkeltmennesker i skolen som del av vernepleieres sosialfaglige kompetanse (Nordlund, Thronsen og Linde 2015). Andres kjennskap og forståelse til vernepleieren som profesjon kan forbedres ved tverrprofesjonell samarbeidslæring. For å få til et godt tverrfaglig samarbeid skriver Vasset (2018) at man er nødt til å ha kunnskap om hverandre og kunnskap om tverrfaglig samarbeid. Glasø (2009) skriver at «en virksomhet er ikke bedre enn det svakeste leddet» og ifølge Orvik (2015) kan virksomheter lide, dersom en eller flere profesjoner ikke har tilegnet seg kunnskap om samarbeid eller samhandling (Vasset 2018). Meld. St. nr. 6 viser at det er et mål om tverrfaglig samarbeid i skolen for å bidra til at flere gjennomfører videregående opplæring (Kunnskapsdepartementet 2019). For vernepleiere, som en relativt «ny» profesjon i skolen, kan det trolig være vanskelig å finne sin plass i organisasjonen både med tanke på kultur og struktur. Ifølge Bang (2020) kan det oppstå konflikter mellom ulike yrkesgrupper i alle organisasjoner fordi man har ulike normer, verdier og virkelighetsoppfatninger. Skoleledelse kan også reagere på at «nye» profesjoner kommer inn i en organisasjon og kanskje er de usikre på hvor de vil ha sin tilhørighet i forhold til strukturen. Dersom vernepleiere kommer inn i skolen på bunnen av hierarkiet eller av organisasjonskartet, kan dette føre til misnøye (Bang 2020). Likeså kan kanskje lærere kjenne på misnøye dersom vernepleiere blir likestilt med lærere, som er et «anerkjent» yrke i skolen. Dette kan også føre til vansker for skoleledelsen, som trolig ønsker at alle profesjonene skal være «fornøyd».

2.0 Problemstilling

Problemstillingen munner ut i bakgrunnen for forskningsprosjektet, der inntrykket er at det er store forskjeller fra skole til skole i hvordan vernepleieren brukes. Jeg ønsker gjennom spørreskjemaer å undersøke lærere/andre ansattes, skoleledelse og vernepleieres kjennskap

til og forståelse av vernepleieres kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, og om vernepleiere blir verdsatt på skolen. Følgende problemstilling er derfor formulert:

I hvilken grad opplever ulike yrkesgrupper å ha kjennskap til og forståelse av vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver i et utvalg skoler?

3.0 Bakgrunn og tidligere forskning

Denne bacheloroppgaven baserer seg på datamaterialet fra forskningsprosjektet «Vernepleier i skolen». Som studenter og forskningsassistenter har vi fått utføre både kvantitative og kvalitative undersøkelser, for så å bruke disse i våre egne bacheloroppgaver. Bakgrunnen for tema og problemstilling er prosjektets inntrykk av at vernepleiere blir omtalt daglig i større grad nå enn før på ulike faglige plattformer og i media. Der diskuteres vernepleieres rolle og arbeid i skoler, og etter kontakt med skolefeltet har prosjektet sett store variasjoner i hvordan vernepleiere arbeider fra skole til skole. Prosjektet ønsker å kartlegge hvordan vernepleiere jobber i skolen ved å bruke intervjuer, spørreskjemaer, dokumentanalyser og loggbøker. Denne bacheloroppgaven vil fokusere på data fra spørreskjema på tvers av utvalgte skoler gjennom en kvantitativ analyse. For å belyse problemstillingen mer vil jeg i dette kapitlet fremheve elementer som kan bidra til å se sammenhengen i større grad. Jeg vil først ta for meg relevant forskning på feltet som viser BSVéres arbeid i skolen. Videre vil jeg vise til vernepleierens kompetanse og hvilke kompetanseområder som kan være spesielt viktig i skolen.

BSVére har spesielle forutsetninger for å kunne styrke psykososiale oppgaver i skolen (FO 2015). Skolen skal være for alle og den utgjør en sentral del av det norske velferdssamfunnet, og dermed kan BSVére være med på å dekke mangfoldige behov hos barn og unge (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018). Magnus (2010) skriver at vernepleiere og sosialarbeidere vil være en profesjonell minoritet i skolen, og at profesjonene har en nokså kort historie og liten fagforening. Han skriver videre at vernepleiere og sosialarbeidere tradisjonelt sett «bare» betjener særlige målgrupper, mens for eksempel lærere og sykepleiere betjener hele befolkningen. Dette kan resultere i at vernepleiere og sosialarbeidere blir kooptert inn i skolen, og havner i en støtterolle der de har liten innflytelse og gjennomslag for egen diskurs (Magnus 2010). Gjertsen, Hansen og Juberg

(2018) undersøkte hvilken rolle og status BSVére har i skolen med fokus på inkludering og samarbeid. Undersøkelsen viste at BSVére ofte føler seg underordnet lærere og ikke føler seg som en likeverdig profesjon i skolen og konkluderer med at BSVéres rolle er uklar i skolen. BSVére har i noen tilfeller en posisjon som «underdog», fordi lærerrollen tradisjonelt sett har høyere status i hierarkiet på skolen og oppfattes som en overordnet profesjon i forhold til de andre yrkesgruppene. Lærere har lovbestemte roller og status og egen sentral instruks i skolen, mens BSVére ikke har noe tilsvarende. Noen har kun lokale instruksjoner eller retningslinjer. NOU 2015:2 ønsker å innlemme andre yrkesgrupper enn lærere i skolen, men ønsker likevel ikke å lovfeste det, noe som forsterker inntrykket av uklar rolle og status blant BSVére på skolen. BSVéres mulighet til å ta opp kampen om å få en mer klar status i skolen og som mer likeverdig som for eksempel lærerne, er svekket på grunn av at det ikke er lovfestet. Likedan er dette med på å forsterke den allerede uklare rollen og statusen, fordi skoler i dag tilsetter BSVére uten klare forventninger (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018).

Magnus (2013) laget en rapport basert på spørreskjemaer som viser til BSVéres arbeidsoppgaver og arbeidsforhold i grunnskolen. I resultatene til Magnus ble det funnet at de fleste BSVére jobber *utenfor* klasserommet og utfører derfor også mest miljøarbeid med individuelle barn *utenfor* klasserommet. Rapporten viser at BSVére generelt bruker mest tid på målgruppene barn med atferdsvansker og psykososiale vansker. Av disse bruker sosionomer og barnevernspedagoger mest tid på målgruppene psykososiale vansker og psykiske lidelser, imens vernepleiere bruker mest tid på målgruppen «barn med generelle lære vansker» og barn som har en lidelse innenfor autismespekteret (Magnus 2013).

En forskningsrapport levert av Arbeidsforskningsinstituttet undersøkte tverrfaglig arbeid i skolen gjennom en litteraturgjennomgang (Borg 2014). Rapporten viser ikke direkte til vernepleieren som profesjon, men setter fokus på å sette opp tverrfaglige team rundt lærere, og beskriver at vernepleieren som miljøarbeider kan arbeide med miljøet rundt elever. Det beskrives også at BSVére ikke er omtalt i lovverk og eller forskrifter når det gjelder skoler og barnehager. Dette innebærer at BSVére ofte blir brukt som assistenter eller ufaglærte, som igjen betyr at de ikke får brukt sin kompetanse eller profesjon på den mest hensiktsmessige måten. I tillegg har de ofte dårligere ansettelsesforhold enn for eksempel lærere (Kunnskapsdepartementet 2019), og ifølge Magnus (2013) er noen BSVér formelt ansatt i assistentstillinger der lønn og oppgaver *ikke* anerkjenner deres

bachelorkompetanse. BSVére ønsker å utføre mer miljøarbeid fordi de føler seg kvalifisert til dette, men de opplever at de er bundet til undervisningsarbeid, som de er mindre kvalifisert til, og arbeid med individuelle barn. Av alle BSVére gjelder dette flest vernepleiere. Dette forhindrer dem også til å arbeide på systemnivå, som vil si tidlig intervensjon og forebyggende arbeid rettet mot flere barn og mot systemer (Magnus 2013). Håvie (2012) skriver at det er behov for å styrke den tverrfaglige kompetansen i skolen fordi det er andre utfordringer nå enn tidligere (Borg m.fl 2014). Dette kan være samarbeidet mellom for eksempel vernepleiere og lærere og Magnus (2010) skriver at tverrfaglig kompetanse kan styrke muligheter for både samarbeid, tidlig intervensjon og forebygging.

Rapporten til Magnus (2013) viser også flere momenter som kan virke positivt for vernepleiere, blant annet at halvparten av alle BSVére som svarte på undersøkelsen deltar ukentlig eller nesten hele tiden på gruppeprogram som ART (trening av sosial kompetanse for barn og unge), selvhjelpsgrupper, mobbeprogram osv., men på den andre siden er det også en annen halvpart BSVérne som deltar mindre enn en gang i året. Vernepleiere er den BSV-profesjonen som er størst i skolen. I tillegg har vernepleiere større andel lederstillinger på flere felt og opplever mest anerkjennelse (Magnus 2013). Sosialfaglige og undervisningsfaglige mål for skolen henger sammen og Ibid's konklusjonen fra forskning viser at nært samarbeid mellom helse- og sosialfaglige yrkesgrupper og lærere er viktig for å få til positive skolerresultater (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018). Ifølge Magnus (2010) finnes det flere eksempler på at skolen kan lykkes godt *uten* å trekke inn nye profesjoner inn i skolen. Han skriver at felleskapet også kan bli *for* mangfoldig som kan føre til at interne saker om hvem som skal gjøre hva tar for lang tid. Ikke minst kan man risikere at profesjoner ikke ønsker tverrprofesjonelt samarbeid fordi det blir mer viktig å ta vare på egen profesjonsidentitet og egen del av budsjettet i organisasjonen (Magnus 2010).

3.1 Vernepleierens kompetanse

Vernepleiere har en generaliserbar kompetanse der de både kan utføre helhetlige tjenester og tiltak (Sundet, 2004; FO 2008b; Folkestad 2009; Magnus 2010). Magnus (2010) skriver at vernepleiere kan være fleksible og viser til Abbot (1988) som skriver «relatively less organized professions have certain distinct advantages in workplace competition. Because

they lack a clear focus and perhaps a clearly established cognitive structure, they are free to move to available tasks». Magnus (2010) skriver videre at denne typen tilpasningsevne kan bli nyttig når man møter andre profesjoner og vil være nyttig både på individ, -gruppe, -og systemnivå i skolen. Ellingsen (2014) skriver at vernepleiere samhandler med så og si alle velferdsprofesjoner fordi vernepleieryrket og vernepleierkompetansen er forbundet med direkte kontakt til brukere på som regel alle livsområder. Han skriver videre at dette stiller krav til at vernepleiere blir nødt til å beskrive den kompetansen de har. Ifølge Brask, Østby og Ødegård (2016) spenner vernepleierens kompetanse seg over en stor bredde av arbeidsområder og fag. De skriver at «spennvidden er stor også når det gjelder metoder og vitenskapssyn, fra rendyrket atferdsanalyse på den ene siden til det som gjerne blir kalt relasjonelle tilnærminger på den andre siden» (Brask, Østby og Ødegård 2016).

Fellesorganisasjonen (2017) har utført en undersøkelse om vernepleiere i skoleverket på bakgrunn av fellesorganisasjonens medlemmer. I 2017 var over 9000 av FO's medlemmer vernepleiere og derav var det kun 8% som jobbet i skolen. Vernepleiere har både sosialfaglig, helsefaglig og pedagogisk kompetanse, og sitter derfor på mye kunnskap som er relevant i skolen (Nordlund, Thronsen og Linde 2015). Vernepleiere har gjennom studiet erfaring med å bruke vernepleierens arbeidsmodell som systematisk modell (Owren og Linde 2011) og kan slik jobbe med målrettet miljøarbeid ved kartlegging, målvalg, metodevalg, registrering og evaluering både med elever, grupper, klasser og på systemnivå. Vernepleiere kan fremme opplæring og utvikling for elever ved å identifisere miljøfaktorer, og har kunnskap om tilrettelegging for individuell opplæring ved å utarbeide, forbedre og gjennomføre opplæringstiltak. Vernepleiere kan også bidra til å øke toleranse for mangfold og deltakelse, samt kartlegge årsaker til utfordringer og utarbeide tiltak hos elever. De har kompetanse om hjelpemidler, velferdsteknologi og alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) og på grunn av sin kunnskap om lovverk som regulerer bruk av tvang og makt kan de forebygge dette. I tillegg er de autorisert helsepersonell med legemiddelkompetanse og har kompetanse med tverrfaglighet som kan bidra til samarbeid med ulike instanser og ulike nivå (Fellesorganisasjonen 2017).

4.0 Teori

I dette kapittelet skal jeg vise til relevant teori som kan bidra til å belyse min problemstilling. Jeg ønsker å vise til sammenhengen av tverrprofesjonelt samarbeid og hvorfor dette er viktig i skolen. Videre om jurisdiksjon for å belyse viktigheten av ulike profesjoner, og til slutt om hvordan organisasjonskultur og struktur kan bli påvirket i skolesystemet.

4.1 Tverrprofesjonelt samarbeid

Det er naturlig å nevne tverrprofesjonelt samarbeid når man snakker om ulike profesjoner som jobber sammen mot samme mål. Vasset (2018) beskriver tverrprofesjonelt samarbeid når ulike yrkesgrupper skal samarbeide mot samme mål og samme oppgavefelt, men at de har ulike perspektiver og innfallsvinkler.

Tverrprofesjonelt samarbeid kjennetegnes ved at flere profesjoner jobber tett sammen. Begrepet tverrprofesjonelt er valgt fordi det ligger tett opp til det engelske begrepet «interprofessional» som brukes internasjonalt. Prefikset «inter» anvendes når det gjelder større grad av interaksjon og integrering av ideer og aktiviteter mellom samarbeidspartnere (Willumsen 2016, s.39).

I et slikt samarbeid vil det være nødvendig å utnytte den samlede kompetansen slik at brukeres individuelle behov blir dekket, og i dette tilfelle elever og skolen generelt. Endresen (2014) skriver at det er avgjørende i tverrprofesjonelt samarbeid at profesjonene har tillit til hverandre og det vil gjøre det lettere å etablere samarbeid og relasjon i arbeidet. Hean (2016) skriver også at for å styrke samarbeid i et team, må man ha evne til å stole på den andre profesjonen (Vasset 2018). Dersom lærer og vernepleier på en skole har stereotypier til hverandre kan dette hemme samarbeidet. Kanskje vet ikke læreren at vernepleieren har kompetanse som kan være nyttig på en skole? Carpenter og Dickinson (2005) skriver at de fleste har noen negative fordommer til noen yrker (Vasset 2018). Kanskje vernepleieren tenker at læreren kun kan undervise og læreren tenker at vernepleieren kun kan jobbe med mennesker med utviklingshemning? Djupvik og Eikås (2016) skriver at profesjoner må samarbeide, fordi man ikke klarer å se alle sider hos en person man skal bistå eller hjelpe alene (Vasset 2018). Det kan også være vanskelig for enkelte yrker å se at enkelte ansvarsområder blir overlappende mellom ulike profesjoner. I

helse- og sosialfaglige profesjoner er det ofte slik, og det flerkulturelle samfunnet kan også bidra til at arbeidet blir vanskeligere (Barr et al., 2014; Vasset 2018).

4.2 Jurisdiksjon

Når man snakker om ulike profesjoner i skolen, vil det være hensiktsmessig å snakke om profesjonskamp og konflikter som kan oppstå ved at en relativt «ny» profesjon som vernepleieren kommer inn og skal samarbeide med et relativt «eldre» yrke som lærere.

«Jurisdiksjon» er et samlende begrep i teori om hvordan profesjoner forhandler og fordeler rettigheter til og ansvar for bestående og nye arbeidsoppgaver seg imellom. Ifølge Abbott blir ikke fordeling av ansvar og oppgaver mellom profesjoner bare avgjort ved formelle bestemmelser og i det offentlige rom. Også på selve arbeidsplassen fordeles arbeidet, *mens det pågår* (Abbott 1988; Magnus 2010, s.11).

Ifølge Abbot (1988) er en profesjon en unik yrkesgruppe som bruker abstrakt kunnskap i spesielle situasjoner. Jurisdiksjon er fordelingen mellom profesjoner og arbeidet som utføres er prosessen ved å tilegne seg kunnskap om de ulike profesjonene (Almås 2018). I denne prosessen kan profesjonsgrupper ifølge Drange (1995) legge fram sine krav og ønsker ved å forhandle, noe som kan føre til endringer og som vil lede «gruppen» i en bestemt retning (Almås 2018). Ulike profesjoner har forskjellige bakgrunner, faglige baser og utdanninger som gir varierende og ulike perspektiver på f.eks. diagnoser, fortolkning og behandling. Disse ulikhetene kan bli dratt inn i forhandlinger. Nærmere bestemt når grenser dras, jurisdiksjon fordeles og ulike profesjoner samarbeider (Magnus 2010). Abbot (1988) skriver at den profesjonen som har mest innflytelse på hva arbeidet skal gå ut på, er den som er tildelt mest jurisdiksjon og den jurisdiksjonen kan gi ulik mengde myndighet. Magnus (2010) forklarer at selv om jurisdiksjon som regel alltid går gjennom endringer og forhandlinger, er det viktig å de profesjonelle ser på f.eks. barnas helhetlige behov og hever seg over sine egne interesser og hvordan fordelingen av jurisdiksjonen er. Når jurisdiksjon endres på arbeidsplassen er det en uformell endring, men når fordelingen av jurisdiksjon omhandler anerkjennelse på arbeidsplassen og i tillegg er legitimert i lovverk og i det offentlige rom er den formell. «Endring av formell jurisdiksjon skjer derfor gjerne i etterkant av at arbeidsoppgaver og ansvar har vært i bevegelse mellom profesjoner på arbeidsplassen» (Magnus 2010).

Magnus (2010) viser til Flatøutvalgets innstilling (NOU 2009:22) der flere forslag er rettet mot grunnskolen om bedre samarbeid mellom tjenester for utsatte barn og unge. Flatøutvalget ønsker å sette fokus på generell kartlegging for å identifisere barn som behøver særlig tidlig innsats. For å til denne type generell kartlegging foreslår Flatøutvalget å få på plass retten til individuell plan i opplæringsloven og at elever skal kunne få en personlig koordinator. For å kunne gjøre dette kreves kompetanse som blant annet vernepleiere og andre sosialarbeidere kan bidra med, og det er mulig å fordele jurisdiksjon på flere måter, slik at flere profesjoner blir betraktet og anerkjent. Magnus (2010) skriver videre at vi kan se for oss at et mer mangfoldig samarbeid med tradisjonell fordeling av jurisdiksjon oppløses, til fordel for tett likestilt samarbeid. Organisasjonsmessig funksjonalitet krever en rettferdig og likestilt deling av jurisdiksjon (Magnus 2010).

4.3 Organisasjonskultur og struktur

I og med at vernepleieren er en nokså «ny» profesjon inn i skolen, kan det være naturlig å snakke om hvordan dette kan påvirke organisasjonens kultur og struktur. Det å ha en ny profesjon på en skole kan utgjøre kulturendring og strukturendring, noe avhengig av personens personlige kompetanse, tidligere erfaringer og arbeidsmåte.

Organisasjonskultur blir definert forskjellig hos ulike forskere, og Louis (1983) forklarer at organisasjoner og grupper kan kalles kulturbærende miljøer der man har et sett av felles virkelighetsoppfatninger for hvordan organisasjonen skal være og spesifikke sosiale enheter som språk og andre «symbolske» verktøy for å uttrykke den felles virkelighetsoppfatningen (Bang 2020). Bang (2020) har oppsummert en felles definisjon av begrepet slik; «organisasjonskultur er de sett av felles verdier, normer og virkelighetsoppfatninger som utvikler seg i en organisasjon når medlemmene samhandler med hverandre og omgivelsene, og som kommer til uttrykk i medlemmenes handlinger og holdninger på jobben». Han skriver videre at organisasjonsstruktur er måten en organisasjon er inndelt. Jacobsen og Thorsvik (2019) skriver at en slik struktur kan si lite om hvem som gjør hva fordi det er et organisatorisk hierarki og for å finne ut hvem som gjør hva må man se i detaljer som stillingsbeskrivelser, rutiner og regelverk.

Jacobsen og Thorsvik (2019) viser til at det kan oppstå profesjonskulturer der personer med samme utdanning søker sammen og «gjennom sosialt samvær støtter de hverandres holdning i arbeidet, og forsterker tendensen til å tenke og handle likt». På lik linje med jurisdiksjon der det kan oppstå vansker eller utfordringer basert på fordelingen kan man se på organisasjonslitteraturen der makt er desentralisert til de ansatte, men at en profesjon har mer makt enn en annen. Jacobsen og Thorsvik (2019) beskriver videre styrker og svakheter ved «det profesjonelle byråkratiet», men det er svakhetene som sier noe om mulige profesjonsutfordringer.

Styrkene ved denne organisasjonsformen er at delegering av beslutningsmyndighet sikrer et faglig godt arbeid. Dessuten gir delegering av beslutningsmyndighet raskere problemløsning og saksbehandling. Svakheter er imidlertid vel kjent både fra helsesektoren og universitets- og høyskolesektoren. Det kan lett oppstå rivalisering og konflikter mellom ulike faggrupper, noe som skaper samarbeids- og styringsproblemer (Jacobsen og Thorsvik 2019, s. 97).

5.0 Metode

I dette kapitlet skal jeg beskrive hvordan jeg har brukt en kvantitativ metode for å belyse problemstillingen min. Vilhelm Aubert (1985) beskriver en metode som en fremgangsmåte, et middel for å løse problemer og for å komme frem til annen eller mer kunnskap. «Et hvilket som helst middel som tjener formålet, hører med i arsenalet av metoder» (Dalland 2012).

I forbindelse med forskningsprosjektet var en av kartleggingsmetodene å distribuere spørreskjema. Metoden kan gi mulighet for å foreta regneoperasjoner og gi informasjon i form av målbare enheter (Dalland 2012). I denne oppgaven bruker jeg dataene på tvers av alle de ni skolene som inngår i prosjektet. Forskningsgruppen fikk utlevert spørreskjema laget av forskningsgruppens ledere fra Høyskolen. Spørreskjemaene ble distribuert i tre ulike versjoner; en for vernepleiere, en for lærere og eller andre ansatte og en for skoleledelse (se vedlegg 2 for spørreskjemaene). Det ble først samlet inn informasjon om stilling, tid ansatt, alder og kjønn. Skjemaene har som hensikt å kartlegge de ulike yrkesgruppenes kjennskap til – og forståelse av vernepleierens arbeidsoppgaver

og kompetanse i skolen. I spørsmålene ber respondentene om å ta stilling til ulike påstander på en skala fra 1-5, der (1) tilsvarer svært uenig, (2) tilsvarer uenig, (3) tilsvarer verken uenig eller enig, (4) tilsvarer enig og (5) tilsvarer svært enig. Det er kun Likertskala-spørsmål som blir brukt i denne oppgaven. De tre spørreskjemaversjonene inneholdt påstander som gjør det mulig å sammenlikne på tvers av yrkesgruppene. For eksempel der lærere og andre ansatte må svare på påstanden «Jeg verdsetter å ha vernepleier(e) ansatt ved skolen», må vernepleiere svare på påstanden «Jeg opplever å bli verdsatt i kollegiet».

Bang (2020) skriver at det finnes både styrker og svakheter ved en spørreskjemametode. I et spørreskjema får man kun tak i det informantene har et bevisst forhold til som uttrykte normer, verdier og virkelighetsoppfatning. Informasjonen kan avvike fordi den ikke sier noe om hvordan man faktisk oppfører seg eller hvilke verdier man faktisk legger vekt på i valg og handlinger. Svaralternativer er ofte ikke utformet slik at man kan finne nyanserte meninger og ofte kan svaralternativer kreve en viss type ordlyd. I spørreskjemaene har forskningsgruppen vært opptatt av å gjøre spørsmålene enkle å svare på, men spørsmålene gir ikke rom for beskrivelser av hva som faktisk ligger bak besvarelsen. Bang (2020) skriver videre at det også er mange styrker ved spørreskjema fordi man får kvantifisert informasjon, som igjen gjør det mulig å statistisk analysere data og undersøke sammenhenger mellom ulike variabler. Ved en slik metode er det også stor sannsynlighet for at informantene kan stole på at spørreskjemaene blir behandlet anonymt og situasjonen kan oppleves lite pressende fordi det ikke krever et umiddelbart svar, men at man kan fylle ut uten tidsbegrensning (Bang 2020). Noen spesifikke feilkilder ved disse spørreskjemaene blir spekulasjoner, fordi vi ikke kan vite hvordan spørsmålene ble besvart. Vi vet ikke når eller hvor spørsmålene ble besvart. Personalet kunne sisset sammen og slik blitt påvirket av hverandre. Kanskje har noen tolket påstandene ulikt? Vi kan ikke vite om lærere/andre ansatte og skoleledelse har svart som de har gjort med bakgrunn i hvordan vernepleierne på deres skole er, eller om de svarer generelt om vernepleierprofesjonen. Vernepleieren svarer kanskje som vernepleier og ikke personlig, og hvordan dem opplever å bli forstått som profesjon.

5.1 Utvalg

Skolene er valgt ut med bakgrunn i hvor vi som studenter hadde praksisplass.

Rekrutteringen av skolene var uavhengig av hvor få eller hvor mange vernepleiere som var ansatt, men det var krav om at det arbeidet minst *en* vernepleier ved hver skole. På den måten er det ifølge Dalland (2012) gjort et tilfeldig utvalg ved å velge tilfeldige skoler, og ikke kun velge skoler der man for eksempel vet at ansatte er svært fornøyde eller svært misfornøyde med vernepleiere. Utvalget av skoler inkluderer både barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler. Totalt er det 166 respondenter, der av 20 vernepleiere, 128 lærere/andre ansatte og 18 fra skoleledelse som kan være både rektor, avdelingsleder og undervisningsinspektør.

5.2 Datainnsamling

Forskningsassistentene distribuerte spørreskjemaene på ulike vis på sine respektive skoler. På skolen der jeg hadde praksis la jeg spørreskjemaene i de ansattes posthyller og ga muntlig beskjed om dem i et morgenmøte for de ansatte. Sammen med spørreskjemaene ble det utlevert informasjonsskriv som forklarte prosjektet, og samtykkeerklæring som deltakerne måtte undertegne. Det ble fremhevet at deltakelsen var frivillig, og at man kunne trekke seg fra deltakelsen ved en senere anledning. Jeg hadde satt frem en forseglet boks ved siden av de ansattes posthyller og samlet slik inn spørreskjemaene etter noen uker. Etter endt praksis la alle inn egne data i et felles Excel-dokument opprettet av forskningsgruppens ledere. Her ble altså spørreskjemadataene fra de ulike skolene slått sammen. I denne bacheloroppgaven fokuseres analysen på påstandene om opplevelse av verdsettelse, kjennskap til – og forståelse av vernepleierens rolle, arbeidsoppgaver og kompetanse i skolen *blant vernepleiere, skoleledelse og lærere/ansatte*. Vi har valgt å ekskludere påstandene om opplevelse av forståelse/kjennskap *blant foreldre*.

5.3 Empiri

Min problemstilling stiller spørsmål om hvordan noe er i virkeligheten og dermed er det et empirisk spørsmål (Dalland 2012). Det er noen normer å følge når man stiller slike spørsmål og bruker kvantitative metoder.

- Resultatene skal være i overenstemmelse med virkeligheten.
- Data skal være systematisk utvalgt.
- Data skal brukes nøyaktig.
- Forskerens forforståelse skal klargjøres.
- Resultatene skal være kontrollerbare.
- Forskningsvirksomheten bør være kumulativ (Hellevik 1999; Dalland 2012, s.115).

Ifølge Henden (2020) kan man aldri være helt sikker på at en empirisk hypotese er sann. I prinsippet kan alltid empiriske hypoteser som velbekreftede hypoteser om naturlige lovmessigheter undermineres av nyere observasjoner, uavhengig av sannsynlighetsgraden for at det vil skje (Henden 2020).

5.4 Etikk og personvern

Alle opplysninger blir behandlet konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det vil ikke være mulig å gjenkjenne deltakere i publiserte materialer. Norsk senter for forskningsdata AS (NSD- referansenummer: 620100) har vurdert at behandlingen av personopplysninger er i samsvar med personvernregelverket. Prosjektgruppen har under hele prosessen tatt hensyn til forskningsetiske retningslinjer og vært svært opptatt av konfidensialitet, habilitet og frivillig informert samtykke (De nasjonale forskningsetiske komiteene 2019).

Samtykkeerklæringene som stiftes til spørreskjemaene er sikret med navn og dato, og deltakerne kan når som helst trekke tilbake sine besvarelser. Da vil alle personopplysninger bli slettet og dette har ingen negative konsekvenser for dem som ikke vil delta eller som velger å trekke seg ved en senere anledning. I spørreundersøkelsen er det noen spørreskjema fra enkelte skoler som er ekskludert på grunn av manglende samtykkeerklæringer.

5.5 Validitet og reliabilitet

Validitet og reliabilitet er viktige kriterier for spørreskjemaenes gyldighet og pålitelighet. For å si noe om kvaliteten på en undersøkelse og et måleinstrument, brukes disse to

begrepene. God reliabilitet gjenkjennes ved at spørreundersøkelsen gir konsistente og nøyaktige målinger (Kleven 2002), og validitet gir innsikt i spørreskjemaenes gyldighet. Ifølge Jacobsen (2003) sees gyldigheten på i forhold til hvilken grad av dekning vi har for å kunne tolke det vi har ønsket å måle. Deretter for å kunne si noe om hvor stor grad vi kan generalisere resultatene, og settes disse i sammenheng med en større populasjon eller gruppe (Magnus 2013). Haraldsen (1999) skriver at i spørreskjemaundersøkelsen kan reliabilitet si noe om hvor nøyaktige og pålitelige svarene er. I tillegg kan reliabilitet knyttes til evnen til å produsere like resultater mellom spørsmål som er under samme kategori eller tema.

For å minske eventuelle tilfeldige målingsfeil i denne studien ble det forsøkt å gjøre spørsmålene enklest mulig ved å benytte enkelt og kortfattet språk i spørsmålsformuleringene. Dersom spørsmålene i spørreskjema blir tolket og forstått ulikt av respondentene kan dette virke inn som en feilkilde (Polit & Beck 2008). For å få flest mulige svar, ble spørreskjemaene levert ut til et relativt stort antall respondenter, men med ulikt antall respondenter i hver av gruppene. Vi hadde en vilkårlig utvelgning ved å velge den gruppen vi hadde tilgang til, altså de skolene der vi som forskningsassistenter skulle ha praksis. På den måten har vi altså foretatt en ikke-sannsynlighetsutvelgning. Ifølge Lund og Haugen (2006) gir denne typen utvelgning lavere ytre validitet enn ved sannsynlighetsutvelgning, som vil si at man velger ut respondenter ut ifra hva som «passer» til påstandene. For eksempel om vi kun har spurt personer vi *vet* har et godt forhold til vernepleiere. Resultatene av spørreundersøkelsen i denne studien vil nok derfor ikke være generaliserbar til hele populasjonen.

Som vernepleier i en kunnskapsbasert praksis er vi avhengig av både forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap. Vi bruker forskningsbasert kunnskap og arbeidsmåter når det er tilgjengelig. Kunnskapsgrunnet utvikles kontinuerlig, og det er den enkeltes ansvar å holde seg faglig oppdatert innen sitt felt. Vernepleiere henter kunnskap fra ulike forskningsfelt, og må kunne bruke forskningsbasert kunnskap i sitt arbeid med tilrettelegging av erfaringsbaserte systematiske arbeidsmåter hvor hensikten er å ivareta tjenestemottakerens egne mål (Nordlund, Thronsen og Linde 2015, s. 62).

5.6 Statistisk Analyse

Datamaterialet ble strukturert i Excel og alle variabler ble gitt en tallkode. For å gjennomføre analyse overførte vi dataene til SPSS som er en programvarepakke for et bredt spekter av statistiske analyser. All analyse ble gjort under veiledning fra en av prosjektlederne. Vi brukte Mann-Whitney U tester for å undersøke forskjeller i besvarelser på Likert-skala spørsmål mellom vernepleiere, lærere/andre ansatte og skoleledelse. Denne testen brukes for å avdekke forskjeller mellom to uavhengige grupper, og krever nominal variabel med to grupper (f.eks. vernepleiere og lærere/andre ansatte, eller vernepleiere og skoleledelse), og en ordinal variabel (f.eks en Likert-skala score). Testen tar først utgangspunkt i at gruppene skal fordele seg likt, også kan man se ut ifra jo lavere det statistiske estimatet er, altså U, jo mer signifikant er forskjellene mellom de to gruppene (Field 2015).

P-verdien sier noe om sannsynligheten for at resultatene enten skyldes tilfeldigheter, flaks eller uflaks. Det er vanlig å si at en p-verdi som er 0.05 eller lavere er statistisk signifikant (Field 2015). Forskere har da konkludert med at undersøkelsen påviser en effekt. P-verdien sier likevel ikke noe om hvor stor effekt det er. Effektstørrelse må derfor beregnes for å se hvor sterk forskjellen er mellom to påstander. Effektstørrelsen kvantifiserer altså forskjellen mellom gruppene og betegner hvor uttalt eller markant en forskjell er (Field 2015). Pearsons r er regnet som en egnet effektstørrelsesstatistikk for Mann-Whitney U-tester. Effektstørrelsen finnes ved å ta z -verdien fra testen og dele denne på kvadratroten av antallet respondenter (Field 2015). Effektstørrelsen kan vi se slik; liten effekt er 0.10, middels effekt er 0.30 og stor effekt er 0.50 (Cohen 1988).

6.0 Resultater

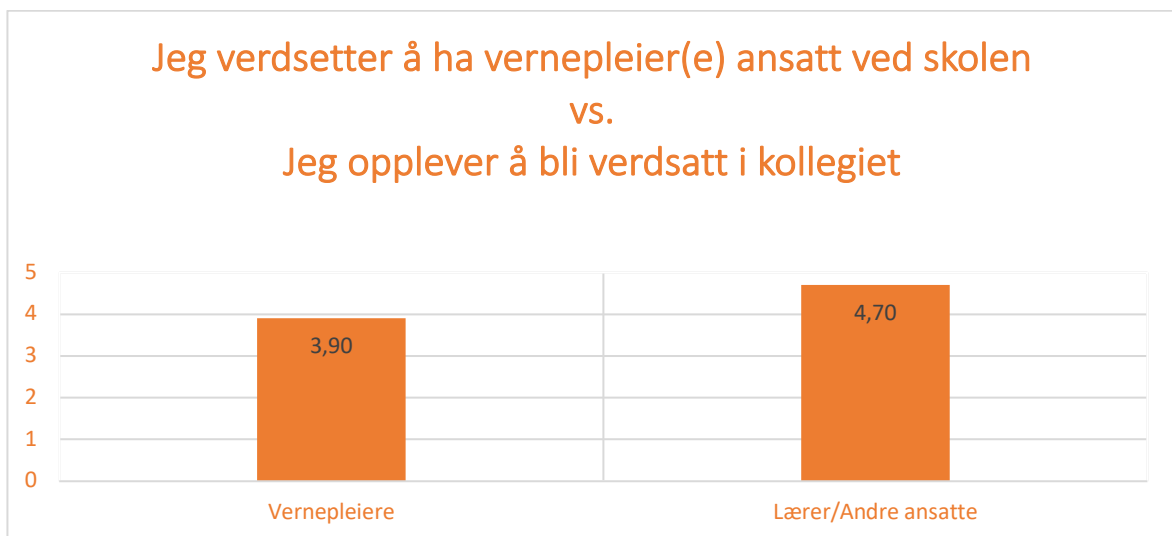
I dette kapitlet vil jeg vise alle resultatene fra spørreskjemaene som vil underbygge min problemstilling om i hvilken grad ulike yrkesgrupper opplever å ha kjennskap til og forståelse av vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver. Påstander fra lærere/andre ansatte og skoleledelse er sammenliknet med vernepleiere og satt i figurer fra 1-7.

6.1 Verdssettelse av vernepleieren

Påstanden «Jeg opplever å bli verdsatt i kollegiet» besvart av vernepleierne og påstanden «Jeg verdsetter å ha vernepleier(e) ansatt ved skolen» besvart av lærere/andre ansatte ble sammenliknet. Resultatene viser statistisk signifikante forskjeller mellom de to gruppene. Konkret ble det funnet at lærere og andre ansatte verdsetter det å ha vernepleier ansatt ved skolen (Mdn: 5) på et *høyere* nivå enn vernepleieren opplever å bli verdsatt av kollegaene sine (Mdn: 4); $U = 589.50$, $z = -4.75$, $p = <.001$, $r = 0.36$ (se Figur 1). Effektstørrelsen her er middels.

Figur 1

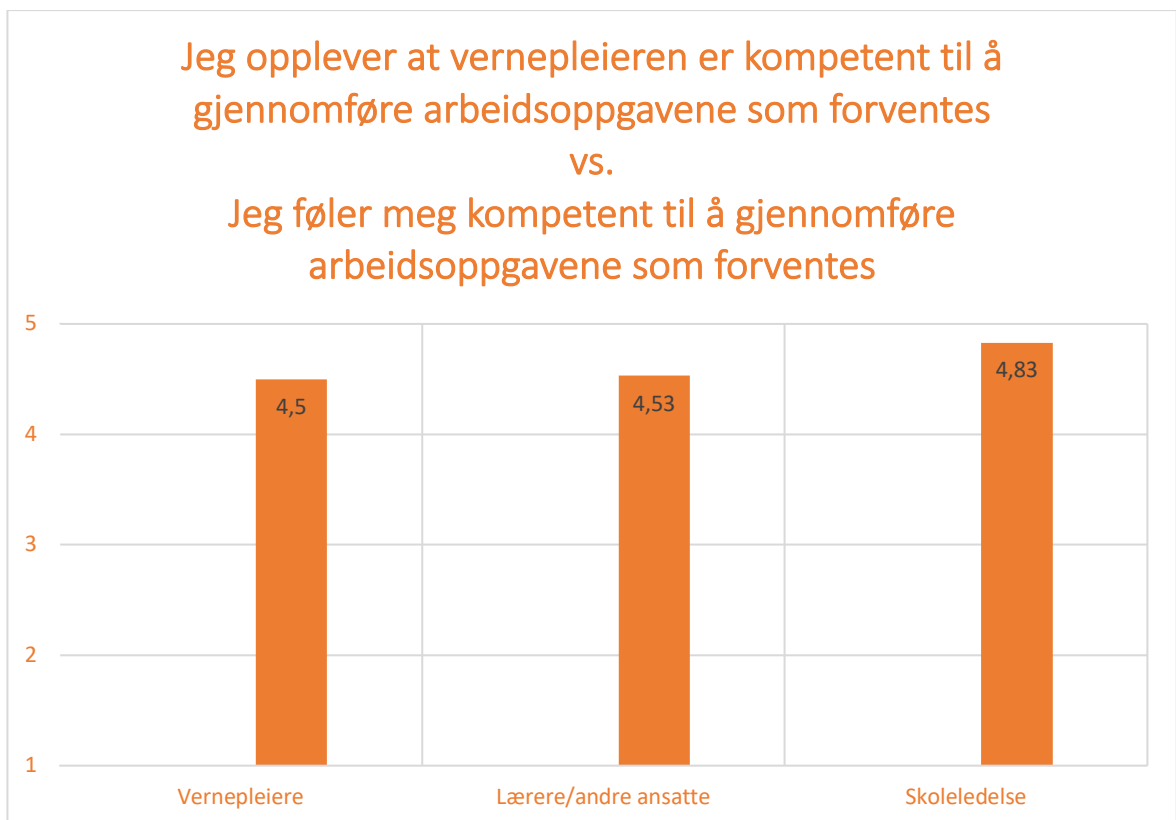
6.2 Vernepleieren som kompetent

Påstanden «Jeg føler meg kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes av meg» besvart av vernepleiere og påstanden «Jeg opplever at vernepleieren er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes» besvart av lærere/andre ansatte ble sammenliknet. Resultatene viser ingen statistisk signifikant forskjell mellom de to gruppene. Dette indikerer at det er enighet mellom vernepleierens følelse av kompetanse (Mdn: 4.5) og lærere/andre ansattes opplevelse av vernepleierens kompetanse (Mdn: 5); $U=1165.00$, $z = -.75$, $p = .45$, $r = 0.06$ (Se Figur 2). Effektstørrelsen her er liten.

Ved samme påstand «Jeg opplever at vernepleieren er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes» besvart av skoleledelsen viser dette en statistisk

signifikant forskjell mellom vernepleierens følelse av kompetanse og skoleledelsens opplevelse av vernepleierens kompetanse (Mdn: 5); $U=120.00$, $z = -2.13$, $p = .033$, $r= 0.35$. Effektstørrelsen her er middels. Mellom skoleledelse og lærere/andre ansatte er det ingen statistisk signifikant forskjell; $p=.077$. Konkret viser resultatene at det er enighet mellom lærere/andre ansatte og skoleledelsen, men at skoleledelsen opplever at vernepleieren er mer kompetent til å gjennomføre forventede arbeidsoppgaver enn vernepleieren selv føler (Se Figur 2).

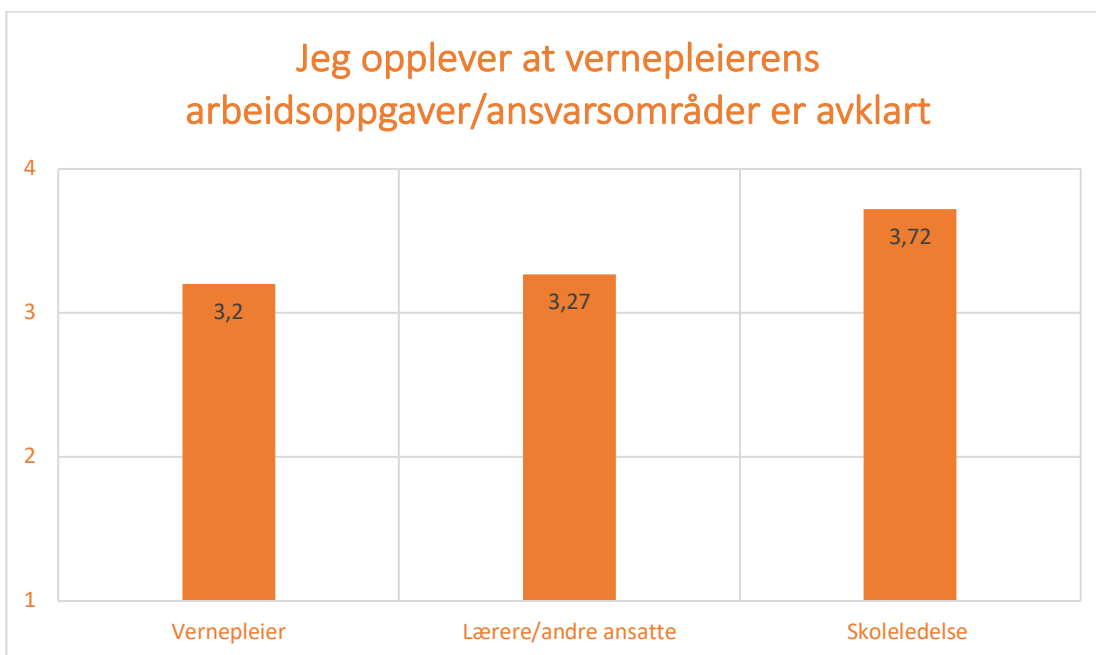
Figur 2

6.3 Avklaring av vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområde

Påstanden «Jeg opplever at vernepleierens arbeidsoppgaver/ansvarsområder er avklart» besvart av vernepleiere, lærere/andre ansatte og skoleledelse viser ingen statistisk signifikant forskjell $p = >.18$. Resultatene viser at grafen hos skoleledelsen er noe høyere, men ikke betydelig (Se Figur 3).

Figur 3

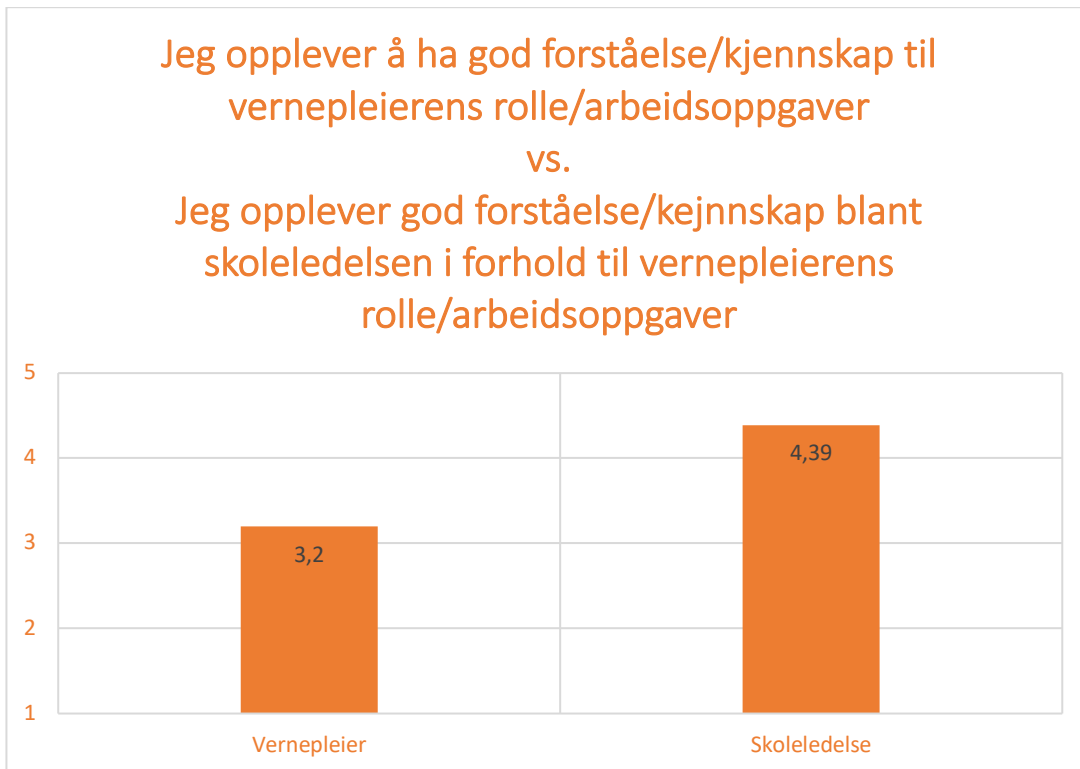

6.4 Forståelse og kjennskap til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver

6.4.1 Vernepleier og skoleledelse

Påstanden «Jeg opplever god forståelse/kjennskap blant skoleledelsen i forhold til vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver» besvart av vernepleiere og påstanden «Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver» besvart av skoleledelsen ble sammenliknet. Resultatene viser en statistisk signifikant forskjell mellom de to gruppene. Konkret ble det funnet at skoleledelsens egenopplevde forståelse/kjennskap til vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver (Mdn: 4) er høyere enn vernepleierens opplevelse av forståelse/kjennskap hos skoleledelsen (Mdn: 3); $U=47.50$, $z = -4.11$, $p < .001$, $r = 0.67$ (Se Figur 4). Effektstørrelsen her er stor.

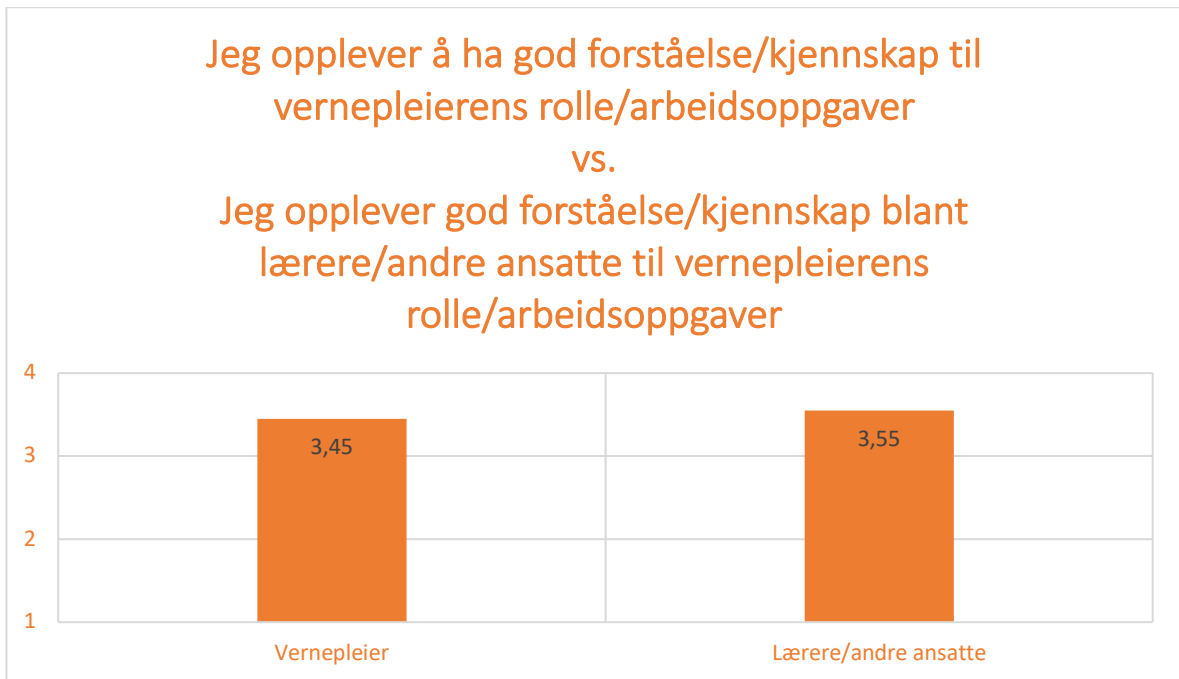
Figur 4

6.4.2 Vernepleier og lærere/andre ansatte

Påstanden «Jeg opplever god forståelse/kjennskap blant lærere/andre ansatte i forhold til vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver» besvart av vernepleiere og påstanden «Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver» besvart av lærere/andre ansatte ble sammenliknet. Resultatene viser ingen statistisk signifikant forskjell mellom de to gruppene. Konkret indikerer dette enighet mellom vernepleierens opplevelse av forståelse/kjennskap hos lærere/andre (Mdn: 3.5) og lærere/andres egenopplevde forståelse/kjennskap til vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver (Mdn: 4); $U=1157.00$, $z = -0.75$, $p = 0.45$, $r=-0.062$ (Se Figur 5). Effektstørrelsen her er liten.

Figur 5

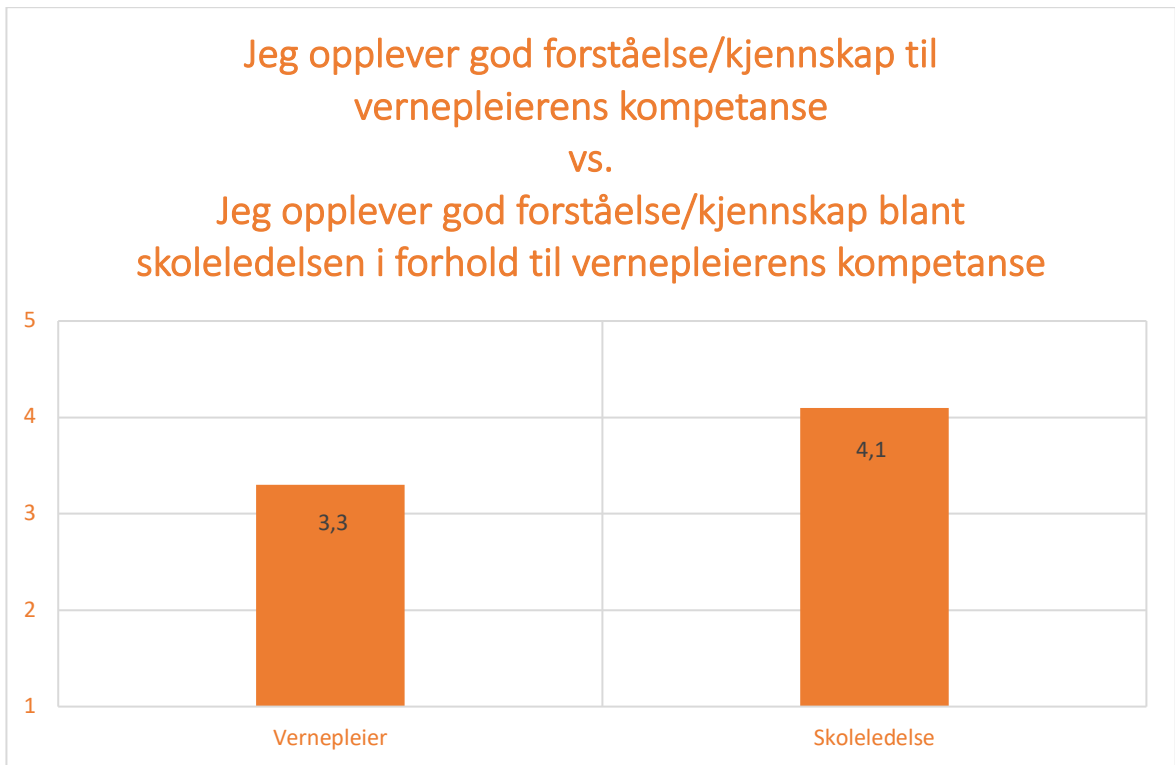

6.5 Forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse

6.5.1 Vernepleier og skoleledelse

Påstanden «Jeg opplever god forståelse/kjennskap blant skoleledelse i forhold til vernepleierens kompetanse» besvart av vernepleiere og påstanden «Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse» besvart av skoleledelsen ble sammenliknet. Resultatene viser en statistisk signifikant forskjell mellom de to gruppene. Konkret viser resultatene at vernepleieres opplevelse av forståelse/kjennskap hos skoleledelse (Mdn: 3) er *lavere* enn skoleledelsens egenopplevde forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse (Mdn: 4); $U = 82.50$, $z = -3.11$, $p = .002$, $r = 0.50$ (Se Figur 6). Effektstørrelsen her er stor.

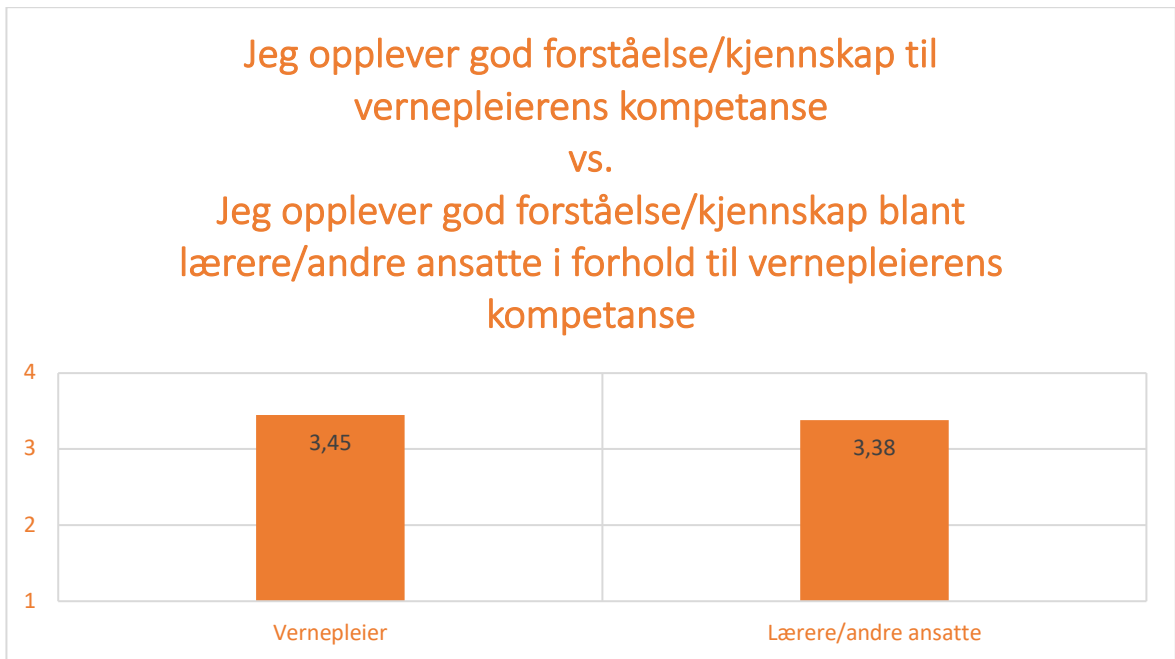
Figur 6

6.5.2 Vernepleier og lærere/andre ansatte

Påstanden «Jeg opplever god forståelse/kjennskap blant lærere/andre ansatte i forhold til vernepleierens kompetanse» besvart av vernepleiere og påstanden «Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse» besvart av lærere/andre ansatte ble sammenliknet. Resultatene viser ingen statistisk signifikant forskjell mellom de to gruppene. Konkret indikerer dette enighet mellom vernepleieres opplevelse av forståelse/kjennskap hos lærere/andre ansatte (Mdn: 3) og lærere/andres egenopplevde forståelse/kjennskap til vernepleierens kompetanse (Mdn: 4); $U = 1262.50$, $z = -0.10$, $p = .917$, $r = 0.008$ (Se Figur 7). Effektstørrelsen her er liten.

Figur 7

7.0 Diskusjon

I dette kapittelet ønsker jeg ved å belyse resultatene, og drøfte mitt forskningsspørsmål. Først skal jeg å ta for meg behovet for avklaring av vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområder hos både vernepleiere, lærere/andre ansatte og skoleledelsen. Jeg vil så ta for meg lærere/andre ansattes opplevde kjennskap og forståelse til vernepleieren sammenliknet med vernepleieres opplevelse av forståelse og kjennskap blant lærere/andre ansatte. Til slutt vil jeg ta for meg skoleledelsens opplevde kjennskap til og forståelse av vernepleieren sammenliknet med vernepleieres opplevelse av forståelse og kjennskap blant skoleledelsen.

I en kvantitativ analyse får man ikke utfyllende svar på hva respondentene mener, hva de vet, eller hva deres forståelse er. Likevel kan analysen gi et innblikk i hvordan respondentene selv synes at de kjenner til eller forstår vernepleieren uavhengig om det de «vet» er korrekt eller ikke. Alle som har deltatt i spørreundersøkelsen har svart individuelt, og det er ingen som har en fasit som er riktig eller gal, men det er kanskje noen tanker som kan dukke opp når man besvarer slike skjema. Kanskje stiller respondentene seg spørsmål som: «Hva ønsker prosjektgruppen at vi skal svare?». I og med at det stilles konkrete spørsmål om vernepleiere, kan nok lærere/andre ansatte og skoleledelsen bli fristet til å svare det de tror vi ønsker å høre. I utvalget er det ulike antall respondenter i hver gruppe.

Det er ganske mange lærere/andre ansatte (128) og ganske få vernepleiere (20). Resultatene kan derfor trolig *ikke* bli generalisert til hele populasjonen, og må tolkes med forsiktighet. Prosjektet som helhet vil ha en mye større svarprosent når prosjektet avsluttes i 2027.

7.1 Behov for avklaring av vernepleieres arbeidsoppgaver og ansvarsområder

Resultatene viser ingen statistisk signifikant forskjell ved påstanden «*Jeg opplever at vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområder er avklart*» besvart av både vernepleiere, lærere/andre ansatte og skoleledelse. Gjennomsnittet i alles besvarelser ligger «midt på treet», noe som vil si hverken enig eller uenig, men skoleledelsen svarer noe høyere, selv om det ikke er betydelig høyere. Gjennomsnittskåren indikerer også at noen mener at arbeidsoppgaver og ansvarsområder er avklart, mens andre mener at det ikke er avklart.

Som man ser tidligere viser enkelte av resultatene at skoleledelsen mener at de har høyere forståelse og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver enn det vernepleiere mener at skoleledelsen har. Hvorfor opplever skoleledelsen at de har høyere forståelse enn vernepleieren opplever at de har? Skoleledelsen er kanskje fornøyd med det vernepleierne allerede gjør på skolen, og mener at de har en avklart rolle og status. Vernepleiere arbeider mye med barn med «generelle lærevansker» i skolen og bruker mye tid på å «fikse» problemer for andre ansatte på skolen (Borg m.fl 2014, Borg og Lyng 2019). Dersom vernepleiere gjør alt dette kan det jo virke som at ting er avklart fra skoleledelsens side. Mange jobber ifølge Magnus (2013) i en stilling som «assistent» med lønn og ansvar deretter, noe som igjen gjør at vernepleieren kan være en svært nyttig arbeider, men som ikke krever store ressurser?

Hvorfor er ikke arbeidsoppgaver og ansvarsområder avklart fra vernepleieren og lærerens side? Vernepleiere på skolen kan ha stillingsinstrukser og vet akkurat hva de skal gjøre, noe som resulterer i at de mener at dette er nokså avklart, men kanskje føler de ikke at oppgavene og ansvaret er vernepleierfaglig? Som Gjertsen, Hansen og Juberg (2018) skriver så har ofte BSVéere ikke en tydelig status eller instruksjoner, noe som gjør deres roller

uklare, som igjen støtter disse resultatene. Dersom arbeidsoppgaver og ansvarsområder ikke er helt avklart, kan dette oppleves som at vernepleiere ikke føler seg helt forstått og verdsatt som profesjon. BSVére føler ofte på en rolle som «underdogs» fordi lærerrollen er mer klar, både fordi det er et tradisjonelt sett skoleyrke og fordi lærerrollen er lovfestet. Dette gjør at BSVére også ofte føler at de ikke er likeverdig som profesjon på skolen (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018). Dersom ansvaret ikke er avklart kan det også bli vanskeligere for vernepleiere å jobbe selvstendig og med oppgaver og ansvar som er rettet mot deres profesjon, da de kan risikere å bli satt til en slags «støtterolle» til læreren. Dette gjør også at flere vernepleiere blir ansatt på skolen som «assistenter», og ikke får brukt sin profesjonskompetanse (Magnus 2013).

7.2 Lærere/andre ansattes påstander

Det ble funnet i resultatene at lærere/andre ansatte og vernepleiere var enige i flere av påstandene som ble besvart. Resultatene viser enighet mellom vernepleierens følelse av kompetanse og lærere/andre ansattes opplevelse av vernepleieren som kompetent. Likedan vises enighet rundt vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver og om forståelsen og kjennskapen til vernepleierens kompetanse. Selv om yrkesgruppene er enige, kan vi ikke ut ifra disse resultatene si noe om *hva* lærer/andre ansatte mener er vernepleierens rolle, arbeidsoppgaver og kompetanse, men kun at de er enige med vernepleieren om deres egen følelse av kompetanse og forståelse av arbeidsoppgaver og rolle.

Selv om noen av påstandene viser svar som «hverken enig eller uenig», kan det at vernepleiere og lærere/andre ansatte er enige om opplevelsen sees på som et godt utgangspunkt for tverrprofesjonelt samarbeid og kan være med på å sikre kvalitet, effektivitet og bærekraftige og helhetlige tjenester (Willumsen 2016). Det at yrkesgruppene er enige om at vernepleierne er kompetente til å gjennomføre forventede arbeidsoppgaver, sier ikke nødvendigvis at lærere og andre ansatte vet hva kompetansen innebærer, men om de gjør det vil dette kunne være positivt for de elevene eller andre på skolen som lærere og andre ansatte og vernepleiere skal samarbeide med. Vasset (2018) skriver at det å ha kunnskap om hverandres profesjon og kunnskap om tverrfaglig samarbeid, vil kunne bedre samarbeidet. Willumsen (2016) skriver at det er viktig å ha en bevissthet for sin egen profesjon, men at i samarbeid er det avgjørende å ha forståelse og

kjennskap til den andres profesjon. Det er samtidig et større fokus nå å styrke den tverrfaglige kompetansen i skolen (Håvie 2012; Borg m.fl 2014).

Vernepleieren som en ganske «ny» profesjon i skolen kan lærere/andre ansatte ha nytte av. Når lærere og vernepleiere skal samarbeide om samme mål, kan det være fordelaktig å ha en «læreholdning» der grunnholdningen er å være positiv til det den andre kan bidra med, og se at den andre kan se eller forstå noe man selv ikke har sett eller forstått (Bang og Midelfart 2019). Et annet begrep er perspektivbevegelse der man bør ha evne til å se den andres perspektiv og bevege seg mellom ulike perspektiver. Dette er viktig for å få til en god dialog og for å forstå hva den andre mener og tenker, og hvordan de har kommet fram til det (Bang og Midelfart 2019). På den andre siden kan det at en ganske «ny» profesjon kommer inn i kulturen som allerede er etablert, påvirke ved at denne profesjonen har med andre arbeidsmetoder og erfaringer inn. Dette kan føre til at de ulike profesjonene ikke har samme oppfatning av arbeidsoppgavene og målet for organisasjon (Djupvik og Eikås 2016). Det vil igjen være nyttig å snakke om at vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområder ikke er avklart. På grunn av at lærere er lovfestet i skolen og har mer rettigheter, kan dette svekke vernepleierens rolle og status enda mer, dersom det oppstår konflikter de imellom (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018). Ifølge resultatene som er «midt på treet» kan det også indikere at lærere/andre ansatte ikke kjenner til eller forstår vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver.

Resultatene viser at lærere/andre ansatte verdsetter det å ha vernepleiere ansatt ved skolen *høyere* enn vernepleieren opplever å bli verdsatt av sine kollegaer. Det er også en middels effektstørrelse, noe som vil si at forskjellen er moderat. Hvorfor er det slik? Kan dette ha noe å gjøre med at lærerne får hjelp til det de ønsker fra vernepleierne? Borg m.fl (2015) peker på at BSVére kan hjelpe læreren eller ordne «et lag rundt læreren». Vernepleiere virker å være en svært viktig ressurs for elever der de har godt av deres bistand, men vernepleiere sliter med mangelfull integrasjon i skolen og det er derfor liten tvil om at ressursen som vernepleiere er, kan utnyttes bedre (Borg m.fl 2015). Trolig er hjelpen fra vernepleiere også mer selvstendig, enn om lærerne får hjelp av assistenter eller andre ufaglærte. Kanskje blir hjelpen fra vernepleiere høyt verdsatt, men i og med at vernepleiere ikke føler seg verdsatt i den grad lærere/andre ansatte verdsetter dem, kan det hende at vernepleiere opplever at lærere/andre ansatte ikke «ser» deres profesjon eller kompetanseområder, og derav oppleves vernepleierne som kun «god og selvstendig hjelp»

av lærerne/andre ansatte. Vi så tidligere at lærere/andre ansatte er enige om at vernepleiere har høy kompetanse, men vet de egentlig hva kompetansen innebærer? For eksempel kan det hende vernepleiere opplever at de ikke får brukt og utnyttet sin konkrete vernepleierfaglige kompetanse i skolen, og derfor ikke føler seg verdsatt som nettopp vernepleiere i like stor grad. Det kan også være at resultatene fra spørreskjemaundersøkelsen påvirkes av personlige forhold, da trolig flere lærere/andre ansatte har en relasjon til vernepleieren på sin skole, og verdsetter å ha han eller hun der som kollega, uten at de nødvendigvis verdsetter eller forstår vernepleierkompetansen. I et slikt avgrenset skjema kan det hende at man tror man «sårer» vernepleieren ved å si noe annet.

Er det sånn at lærerne ved skolene bruker vernepleieren som den profesjonen de er? Resultatene viser at det er behov for tydeligere avklaring av vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområder i skolen, og flere lærere opplever å ikke ha god nok kjennskap til eller forståelse av vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområde. Lærere og vernepleiere har ulike utdanninger og perspektiver, noe som kan sees på som forskjelligheter. Bang og Midelfart (2019) skriver om ledergrupper, men dette kan overføres til andre typer grupper eller personer som skal jobbe i team. Henning Bang sier at et team består av minst to personer som skal jobbe mot det samme målet (Top of Mind 2020). På en skole vil lærere og vernepleiere kunne være et team som jobber for elevene og de vil ha ulike perspektiver som kan være fordelaktig for både elevene og skolen. Forskjelligheter kan føre til mer kreative løsninger og grundigere beslutninger med høyere kvalitet, men samtidig er det en risiko for relasjonskonflikter og lavere forpliktelser til beslutninger som fattes (Bang og Midelfart 2019). De ulike profesjonene kan komme i konflikt ifølge Abbot (1988), da det er avhengig av strukturen om hvem som skaffer seg kontroll over faglig arbeid. I en strukturendring som for eksempel ved at vernepleieren kommer inn i skolen, kan det føre til mer likestilling mellom profesjonene (Djupvik og Eikås 2016). Rommetveit (2005) skriver at ulike profesjoner må forholde seg til den andres makt og til ulikt språk, begreper og lignende, som ikke nødvendigvis er knyttet til deres profesjon, noe som kan gjøre samarbeidet mellom profesjonene vanskelig og truende (Magnus 2010). Bang og Midelfart (2019) skriver at i et samarbeid bør man ha en dialogisk kommunikasjon der man sier hva man mener, er nysgjerrig på hverandre og lytter til andres meninger. I tillegg bør man stille spørsmål som kan hjelpe med å forstå den andres perspektiv. Dersom profesjonene har veldig ulike perspektiver, vil det være nyttig å

snakke på en måte som kalles konstruktive konverser, ved å ha en innstilling om å forsøke å finne en felles syntese av begge eller alles synspunkter (Bang og Midelfart 2019).

Vernepleiere har et syn og lærere har et annet, derfor bør man virkelig forsøke å forstå hverandres synspunkter, uten å nødvendigvis måtte bli enig. En viktig forutsetning for å lykkes med dette er at teamet har tilstrekkelig grad av psykologisk trygghet, med et klima som gjør at alle medlemmer tør å si hva de mener, uten å sminke for mye på sannheten (Top of Mind 2020).

7.3 Skoleledelsens påstander

Resultatene viser enighet mellom lærere/andre ansatte og skoleledelsen om at vernepleieren er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes, men mellom vernepleieren og skoleledelsen kan man se at skoleledelsen opplever at vernepleieren er mer kompetent enn vernepleiere selv opplever. Likedan viser resultatene at skoleledelsen opplever å ha *høyere* forståelse og kjennskap til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver enn vernepleieren opplever at skoleledelsen har. Tilsvarende funn viser at skoleledelsen opplever at de har bedre forståelse av vernepleierens kompetanse enn vernepleiere mener at skoleledelsen har. Hvordan kan skoleledelsen mene at de har større forståelse av og kjennskap til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, når vernepleiere selv opplever at de ikke har like stor kjennskap og forståelse? Dersom vernepleieren får lite hensiktsmessige oppgaver eller ansvarsområder som vernepleieren ikke kan identifisere som vernepleierfaglige, kan kanskje dette være med på å forklare resultatene, og indikere at ledelsen er usikker på hva vernepleiere kan «brukes» til? For å utvikle et godt «lag rundt læreren» avhenger det av skoleledelse og skoleeieres kompetanse og engasjement. De må ha klare retningslinjer for hvem i skolen som skal ha hvilke oppgaver, hvordan arbeid skal fordeles og hvem som har ansvar for hva. Dette later ofte til å mangle hos skoleledelsen og skoleeiere (Borg m.fl 2015). Da dette er manglende, kan det kanskje også forklare hvorfor vernepleierens rolle og status i skolen ikke er avklart (Gjertsen, Hansen og Juberg 2018).

Kanskje synes skoleledelsen at vernepleieren gjør en bra jobb og har gode arbeidsoppgaver fordi ulike ting blir «fikset» eller «gjort» rundt om på skolen. Da jeg selv var i praksis fikk jeg vite fra en vernepleier at vedkommende ikke hadde en nøyaktig stillingsinstruks, fordi rektor ikke helt visste hva vernepleieren skulle ha som oppgaver og

ansvarsområder. Det kan også hende at skoleledelsen har svart som de har gjort fordi de er fornøyde med vernepleierne på de ulike skolene og at de faktisk vet hva de har kompetanse i, men kanskje vernepleierne opplever at skoleledelsen ikke har like stor kjennskap om deres kompetanse og rolle fordi de har mangelfull arbeidsbeskrivelse, dårligere arbeidsvilkår enn lærerne og lavere lønn (Magnus 2013)

Det er også mulig at skoleledelsen ønsker å ha vernepleiere ved skolen fordi det har blitt mer opplyst i media om hvordan vernepleieren kan brukes i skolen. Forstår de da vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver? Eller ønsker de å få inn en ny profesjon fordi det er satt fokus på tverrfaglighet i skolen? I en rapport fra Arbeidsforskningsinstituttet setter de fokus på at skoleledelsens engasjement vil være avgjørende for å få til tverrfaglighet og et «lag rundt læreren». I denne rapporten kan man også se at skoleledelsen er skeptisk til hva andre yrkesgrupper kan bidra med i skolen, og derfor finner man også litt motstand. Videre står det at det å styrke skoleledelsens forståelse eller å styrke ledelsen til å være tilretteleggende vil kunne være viktig for å få til skoler med tverrfaglig kompetanse (Borg m.fl 2014).

8.0 Konklusjon

Denne bacheloroppgaven kan gi et bilde av forståelse og kjennskap til vernepleieres rolle, kompetanse og arbeidsoppgaver blant lærere/andre ansatte og skoleledelse ved et utvalg skoler. I tillegg viser den hvordan et utvalg vernepleiere selv opplever sin egen kompetanse og andre yrkesgruppers forståelse og kjennskap til vernepleierens rolle og arbeidsoppgaver i skolen.

For å gi et svar på problemstillingen «I hvilken grad opplever ulike yrkesgrupper å ha kjennskap til og forståelse av vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver i et utvalg skoler?» har jeg tatt for meg en oppsummering av resultatene. Statistisk viser resultatene at det er behov for avklaring i forhold til vernepleierens arbeidsoppgaver og ansvarsområder i skolen, samtidig som resultatene viser at vernepleieren blir høyt verdsatt blant lærere/andre ansatte og skoleledelsen. Likevel opplever ikke vernepleieren å bli like høyt verdsatt. Alle tre yrkesgruppene opplever at vernepleieren er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgaver som forventes. Skoleledelsen opplever *høyere*

kjennskap/forståelse til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, enn vernepleieren opplever at skoleledelsen har. Det er funnet enighet mellom lærere og vernepleiere om deres kjennskap og forståelse til vernepleierens kompetanse, rolle og arbeidsoppgaver, selv om det er midt på treet, og slik kan det oppleves som manglende kunnskap eller forståelse fra flere av lærere/andre ansattes side. Konklusjonen av resultatene kan sammenliknes med Gjertsen, Hansen og Juberg (2018) sin forskning, der også de konkluderer med at vernepleiere har en uklar rolle og status i skolen. Gjennom kun denne kvantitative undersøkelsen og akkurat disse skolene får man et inntrykk, men for å komme i dybden og kunne vise til dette i en større sammenheng og si noe om hele populasjonens inntrykk, må man nok utføre en større kvantitativ undersøkelse med en større mengde respondenter i et mer detaljert spørreskjema.

9.0 Litteratur

Almås, Synnøve Hofseth. 2018. «Profesjonskultur» i *Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) - For bachelorstudenter i helse- og sosialfag*. Kap. 14. Synnøve Hofseth Almås, Frøydis Vasset og Atle Ødegård (red.). Bergen: Fagbokforlaget

Bang, Henning. 2020. *Organisasjonskultur*. 5.utg. Oslo: Universitetsforlaget

Bang, Henning og Thomas Nettet Middelfart. 2019. *Effektive ledergrupper. Hva skal til for å skape en effektiv ledergruppe?* 2.utg. Side 130-142. Oslo: Gyldendal

Borg, Elin, Ida Drange, Knut Fossetøl og Harald Jarning. 2014. Et lag rundt læreren. En kunnskapsoversikt. Arbeidsforskningsinstituttet. Side 01-20 og 44-66. Oslo

https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/delrapport_kunnskapsoversikt_et-lag-rundt-lareren.pdf

Borg, Elin, Hanne Christensen, Knut Fossetøl og Øyvind Pålshaugen. 2015:6. «Hva lærerne ikke kan! Et kunnskapsgrunnlag for satsing for bruk av flerfaglig kompetanse i skolen». Side 01-50. Rapport. Arbeidsforskningsinstituttet.

Borg, Elin og Selma Therese Lyng. 2019. *Sosialfaglig kompetanse i skolen*. Side 05-57. Oslo: Fellesorganisasjonen.

Brask, Ole David, May Østby og Atle Ødegård. 2016. *Vernepleierens kjerne roller. En refleksjonsmodell*. Bergen: Fagbokforlaget

Cohen, Jacob. 1988. *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. 2. utg. New York, NY: Lawrence Erlbaum Associates.

Dalland, Olav. 2012. *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Norsk

Djupvik, Alf Roger og Magne Eikås. 2016. *Organisert velferd. Organisasjonskunnskap for helse-og sosialarbeidarar*. 3.utg. Oslo: Det Norske Samlaget

De nasjonale forskningsetiske komiteene. 2019. «Generelle forskningsetiske retningslinjer». *Oppdatert 10. februar, 2019*.

<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/generelle/>

Ellingsen, Karl Elling (red.). 2014. «Innledning» i *Vernepleierfaglig kompetanse og faglig skjønn*. Kap.1. Karl Elling Ellingsen. Oslo: Universitetsforlaget

Field, Andy. 2015. *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. 4. utg. London, Storbritannia: Sage.

Fellesorganisasjonen. 2017. «Vernepleiere i skolen». *Lest 28. April, 2022*. Side 01-04.

<https://www.fo.no/getfile.php/1311801-1548957840/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Vernepleiere%20i%20skolen.pdf>

Fellesorganisasjonen. 2017. «Vernepleier. Om vernepleieryrket». *Lest 02. Mai, 2022*. Side 01-10. <https://www.fo.no/getfile.php/1313870-1550142797/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Vernepleierbrosjyre%202017riktig.pdf>

- Gjertsen, Per-Åge, May Brit Viola Hansen og Anne Juberg. 2018. *Barnevernspedagoger, sosionomers og vernepleieres rolle og status i skolen*. Tidsskrift for velferdsforskning. 21 (2): 163-179. ISSN: 2464-3076 <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-05>
- Haraldsen, Gustav. 1999. *Spørreskjemametodikk: etter kokebokmetoden/elektronisk ressurs*. Oslo: Ad Notam Gyldendal
- Jacobsen, Dag Ingvar og Jan Thorsvik. 2019. *Hvordan organisasjoner fungerer*. 5.utg. Bergen: Fagbokforlaget
- Kleven, Tor Arnfinn. 2002. *Begrepsoperasjonalisering*. In T.Lund (Ed.), *Innføring i forskningsmetodologi* (pp. 141-183). Oslo: Unipub forlag.
- Lund, Thorleif og Richard Haugen. 2006. *Forskningsprosessen*. Oslo: Unipub.
- Kunnskapsdepartementet. «Tett på- tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO». Meld. St. nr.6. (2019-2020). Side 01-90. Regjeringen: Det kongelige kunnskapsdepartementet, 2019.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=1>
- Magnus, Peter. 2010. «Mellom grensedracting og samarbeid – en rolle for vernepleiere i grunnskolen?». Artikkel. Side 01-10. Høyskolen i Bergen
- Magnus, Peter. 2013. «Barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere; Nye profesjoner i grunnskoler». Undersøkelse. Institutt for sosialfag og vernepleie. Side 01-90. Høyskolen i Bergen
- Nordlund, Inger, Anne Thronsen og Sølvi Linde. 2015. *Innføring i vernepleie: Kunnskapsbasert praksis. Grunnleggende arbeidsmodell*. Oslo: Universitetsforlaget
- Owren, Thomas og Sølvi Linde (red.). 2011. «Innledning» i *Vernepleierfaglig teori og praksis – Sosialfaglige perspektiver. Kap1*. Thomas Owren og Sølvi Linde. Oslo: Universitetsforlaget

Polit, Denise F. & Cheryl T. Beck. 2008. *Nursing research. Generating and assessing evidence for nursing practice.* (8th ed ed.). Philadelphia, Pa: Wolters Kluwer/Lippincott Williams & Wilkins.

Top of Mind. Podcast. 2020, 6. Jan. Henning Bang- Om team og effektive ledergrupper, hvordan fungere godt sammen. (Audio podcast-episode 11). Mind: AS <https://podcasts.apple.com/no/podcast/henning-bang-om-team-og-effektive-ledergrupper-hvordan/id1481618285?i=1000461744660>

Vasset, Frøydis. 2018. «Praksissjokket» i *Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) - for bachelorstudenter i helse- og sosialfag.* Synnøve Hofseth Almås, Frøydis Vasset og Atle Ødegård (red.). Kap.11. Bergen: Fagbokforlaget.

Vasset, Frøydis. 2018. «Samhandlingsforskning» i *Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) - For bachelorstudenter i helse- og sosialfag.* Kap. 13. Synnøve Hofseth Almås, Frøydis Vasset og Atle Ødegård (red.). Bergen: Fagbokforlaget

Willumsen, Elisabeth. 2016. «Tverrprofesjonelt samarbeid i utdanning og praksis i helse- og velferdssektoren» i *Tverrprofesjonelt samarbeid. Et samfunnsoppdrag.* 2.utg. Kap. 2. Elisabeth Willumsen og Atle Ødegård (red.). Oslo: Universitetsforlaget

10.0 Vedlegg

10.1 Vedlegg 1 – Prosjektbeskrivelse

Molde, 22.09.21

Forespørsel om deltakelse i

forskningsprosjektet «Vernepleieren i Skolen»

Bakgrunn og formål

Vi ønsker med dette å invitere deg til å delta i et forskningsprosjekt ledet av Høgskolen i Molde. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Vernepleiere inntar skolen i stadig større grad, og i media og faglige plattformer diskuteres vernepleierens rolle og arbeid i skolen. Likevel finnes det få undersøkelser av hvordan vernepleieren faktisk jobber i skolen. Inntrykket fra Høgskolen i Moldes kontakt med skolefeltet er at det er store variasjoner fra skole til skole. I dette forskningsprosjektet ønsker vi å systematisere disse erfaringene. Fokus vil utelukkende være på de profesjonelle. Det vil ikke samles inn data om barn/elever. Vi stiller forskningsspørsmål som: Hvordan er arbeidet til vernepleierne ved skolen organisert? Hvilke forventninger har skoleledere, lærere, andre miljøterapeuter etc. til vernepleieren? Hvilke arbeidsoppgaver og problemstillinger forventes vernepleieren å befatte seg med?

Vi vil bruke en metodikk som involverer intervjuer, korte spørreskjema, loggbok (ført av student) og dokumentanalyser. Disse dataene vil inngå i en større undersøkelse hvor vi vil sammenfatte resultater på tvers av utvalget av skoler. Resultatene fra undersøkelsene vil publiseres som vitenskapelige artikler. I tillegg vil studenten skrive en bacheloroppgave basert på dataene de samler inn ved den skolen hvor de har vært i praksis. Vi håper resultatene og bacheloroppgavearbeidet skal munne ut i resultater som vil være viktige og interessante for deres skole.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Utgangspunktet for skolens deltakelse i forskningsprosjektet er at (navn på skole) skole har takket ja til å ha 3.års vernepleierstudent i fordypningspraksis våren 2022 (11 uker). I løpet av praksisperioden fungerer studenten også som forskningsassistent i prosjektet. Studentens obligatoriske kartleggingsoppgave (knyttet til eksamensoppgaven «VerA 3 – Utviklingsarbeid») vil også fungere som datainnsamling til forskningsprosjektet.

Kartleggingen involverer korte intervjuer (30-45 minutter, med vernepleier, skoleledelse, utvalgte lærere og evt. andre miljøterapeuter), studentens notater fra loggbok, innsamling

av dokumentasjon (av skolens organisering, arbeidsinstruks, stillingsutlysning etc.) og spørreskjema.

Det vil bli tatt lydopptak og notater fra intervjuene.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Deltakere kan når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for de som ikke vil delta eller senere velger å trekke seg.

Personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker opplysninger

Vi behandler opplysninger basert på samtykke og vil bare bruke opplysningene til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun prosjektgruppen bestående av prosjektlederne og studentene tilknyttet prosjektet som vil ha tilgang til lydfiler. Det kan bli aktuelt å leie inne en profesjonell transkribent, som da også vil få tilgang til lydfilene. Ved transkripsjon vil alle navn og kontaktopplysninger anonymiseres. Alle kontaktopplysninger vil bli kodet og koden vil lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Alt skriftlig datamateriale vil bevares i anonymisert form og under passordbeskyttelse. Det vil ikke være mulig å gjenkjenne deltakerne i det publiserte materialet. Prosjektet skal for studentenes del avsluttes samtidig som de fullfører sitt tredjeår, noe som for de fleste vil være i mai 2022. Prosjektet som helhet, vil fortsette etter dette, og skal etter planen avsluttes innen 2027. Resultater fra prosjektet vil imidlertid publiseres fortløpende. Personopplysninger og opptak vil bli slettet ved prosjektets ferdigstilling.

På oppdrag fra Høgskolen i Molde har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Forskningsprosjektet ledes av Ingrid Johnsen Hogstad, Camilla Farstad Eek og Sandra Weltzien, som også vil fungere som kontaktlærere i praksis.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med Sandra Weltzien, enten på telefon 48298558/711 95 938 eller epost: sandra.m.weltzien@himolde.no.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.
- Høgskolen i Molde personvernombud personvernombud@himolde.no.

Med vennlig hilsen

Ingrid Johnsen Hogstad

Camilla Farstad Eek

Sandra Weltzien

10.2 Vedlegg 2- Spørreskjema

10.2.1 Vernepleierversjon

Spørreskjema - Vernepleieren i skolen

Vernepleierversjon

1. Hvor lenge har du vært ansatt ved (navn på skole)?

---

2. Aldersgruppe   18-34   35-49   50-67

3. Kjønn   Mann   Kvinne

4. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant skoleledelsen* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

5. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant lærere/andre faglig ansatte* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

6. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant foreldre* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐

10.2.2 Lærere/andre ansatte

Spørreskjema - Vernepleieren i skolen

Lærer/andre ansatte

10. Hva er din stilling ved (navn på skole)?

---

11. Hvor lenge har du vært ansatt ved (navn på skole)?

---

12. Aldersgruppe   18-34   35-49   50-67

13. Kjønn   Mann   Kvinne

14. Har du fått informasjon om vernepleierens rolle/ arbeidsoppgaver i skolen?   Ja   Nei   Husker ikke

15. Har du fått informasjon om vernepleiers kompetanse?   Ja   Nei   Husker ikke

16. Utdyp svarene over (spm. 5&6) - Hvilken type informasjon har du fått? Muntlig/ skriftlig? Hvem fremstilte denne informasjonen (skoleledelse/vernepleieren selv)?

--

17. Jeg opplever å ha god forståelse av/kjennskap til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

18. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant skoleledelsen* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

19. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant foreldre* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
	☐	☐	☐	☐	☐

Vernepleierens kompetanse

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

20. Jeg opplever at vernepleierens arbeidsoppgaver/ansvarsområder er avklart:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

---

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

21. Jeg verdsetter å ha vernepleier(e) ansatt ved skolen:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

---

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

22. Jeg opplever at vernepleieren er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
-------------	-------	-------------------------	------	------------

---

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

10.2.3 Skoleledelse

Spørreskjema - Vernepleieren i skolen

Skoleledelsen (rektor, assisterende rektor, undervisningsinspektør, avdelingsledere)

23. Hva er din stilling ved (navn på skole)?

---

24. Hvor lenge har du vært ansatt ved (navn på skole)?

---

25. Aldersgruppe   18-34   35-49   50-67

26. Kjønn   Mann   Kvinne

27. Hvor mange vernepleiere er ansatt ved skolen?

---

28. Har det blitt gitt informasjon til skolens ansatte om vernepleierens rolle/ arbeidsoppgaver i skolen?   Ja   Nei   Vet ikke

29. Har det blitt gitt informasjon til skolens ansatte om vernepleiers kompetanse?   Ja   Nei   Vet ikke

30. Utdyp svarene over (spm. 7&8) - Hvilken type informasjon har du fått? Muntlig/skriftlig? Hvem fremstilte denne informasjonen (skoleledelse/vernepleieren selv)?

---

31. Jeg opplever å ha god forståelse/kjennskap til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

32. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant lærere/andre faglig ansatte* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

33. Jeg opplever god forståelse/kjennskap *blant foreldre* i forhold til:

	Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
Vernepleierens kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Vernepleierens rolle/arbeidsoppgaver i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

34. Jeg opplever at vernepleierens arbeidsoppgaver/ansvarsområder er avklart:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

35. Jeg verdsetter å ha vernepleier(e) ansatt ved skolen:

Svært uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Svært enig
☐	☐	☐	☐	☐

36. Jeg opplever at vernepleien er kompetent til å gjennomføre arbeidsoppgavene som forventes:

Svært
uenig

Uenig

Verken
uenig eller
enig

Enig

Svært enig
